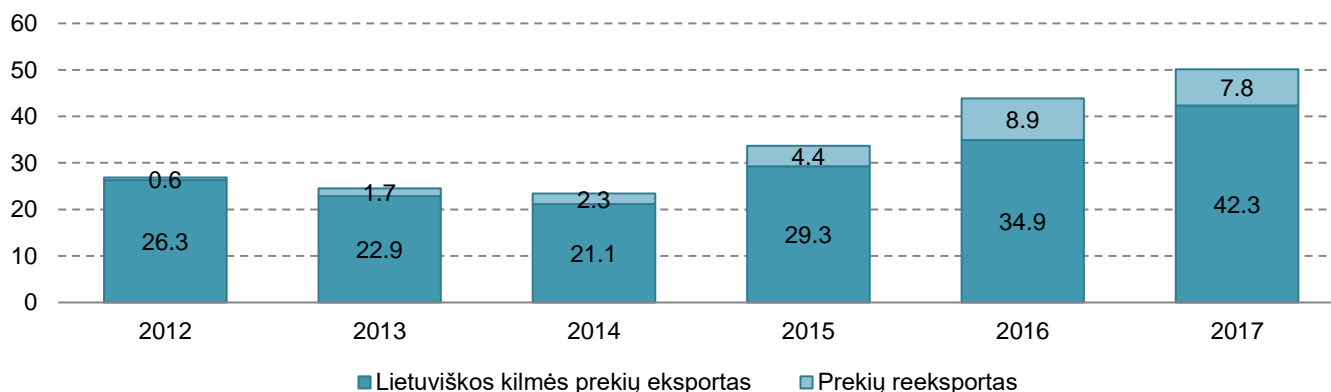

SANTRAUKA

Lietuvos ir Izraelio prekybiniai santykiai yra labai menkai išvystyti. Nors prekių apyvarta tarp šalių augo ketvirtus metus iš eilės, tačiau 2017 m. sudarė tik kiek daugiau nei 78 mln. eurų, iš kurių 64,1% teko prekių eksportui, o 35,9% - importui. 2017 m. prekių eksporto vertė išaugo 14,4%, o importo vertė net 37,8%.

Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Izraelį vertė 2017 m. sudarė 42,3 mln. eurų arba 21,2% daugiau nei prieš metus. Didžiausią lietuviškų prekių eksporto dalį (18,4%) sudarė lietuviški farmacijos produktai. Iš kitų prekių grupių sparčiai augo javų, įvairių maisto produktų ir malybos produkcijos eksporto vertė. Didžiausią lietuviško eksporto dalį 2017 m. sudarė farmacijos produktai (18,4%), baldai, patalynės reikmenys, čiužiniai (13,8%) ir javai (12,9%). Bendroje prekių eksporto struktūroje lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į Izraelį sudarė apie 84,4%, o reeksportas – 15,6%. 2017 m. Izraelis buvo 38-a didžiausia eksporto rinka Lietuvos gamintojams.

1 pav. Lietuvos prekių eksportas į Izraelį 2012-2017 m., mln. eurų.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos Bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

Nors 2017 m. paslaugų eksportas į Izraelį per metus išaugo 27,8%, o augimas buvo stebimas ketvirtus metus iš eilės, tačiau paslaugų eksporto vertė sudarė tik 15,8 mln. eurų. 2017 m. fiksuotas spartus telekomunikacijų, kompiuterių bei informacinių paslaugų eksporto vertės didėjimas nuo 4,4 mln. eurų – 2016 m. iki 7,5 mln. eurų – 2017 m. Kelionių paslaugų eksportas taip pat išaugo 8,2% per metus iki 5,4 mln. eurų. Šios dvi paslaugų eksporto grupės sudarė net 81,7% viso paslaugų eksporto į Izraelį 2017 m.

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM) nustatytos 429 prekių grupės (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčios geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Izraelio rinką. Daugiausia potencialių galimybių eksportui EGVM modelis identifikavo maisto produktų, drabužių, chemikalų ir chemijos produktų gamybai.

1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir Izraelio pagrindiniai rodikliai 2015-2017 m.

	2015		2016		2017	
	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	0,1	47	0,2	41	0,2	40
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	0,2	42	0,3	38	0,3	38
Šalies dalis prekių reeksporte	0,0	49	0,1	46	0,1	48
Šalies dalis prekių importe	0,1	50	0,1	44	0,1	43
Paslaugos						
Šalies dalis paslaugų eksporte	0,1	42	0,2	35	0,2	34
Šalies dalis paslaugų importe	0,1	51	0,1	50	0,1	49

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos Bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

Nuo įstojimo į ES iki krizės 2009 m. Lietuvos prekybos prekėmis su Izraeliu balansas dažniausiai būdavo neigiamas, o prekių apyvarta nesiekdavo ir 20 mln. eurų, tačiau nuo 2010 m. Lietuva turi teigiamą prekybos balansą su Izraeliu. Per 2017 m. teigiamas prekybos balansas sumažėjo 6,0%. Tai labiausiai nulėmė sparčiau už eksportą augusi importo vertė (palyginimui, 2017 m. importas augo 37,8% arba 7,7 mln. eurų, o eksportas – 14,4% arba 6,3 mln. eurų). Lietuvos prekybos paslaugomis balansas taip pat buvo teigiamas – 2017 m. jis sudarė 8,0 mln. eurų ir buvo 40,2% didesnis nei prieš metus.

2017 m. iš Izraelio į Lietuvą importuotos produkcijos vertė padidėjo net 37,8% iki 28,1 mln. eurų, daugiausia dėl įvairių chemijos produktų importo vertės padidėjimo (augo 113,3% iki 14,2 mln. eurų). 2017 m. daugiausiai importavome įvairių chemijos produktų (50,5% visos importo vertės), elektros mašinų ir įrenginių (13,1%) bei katilų (boilerių), mašinų ir mechaninių įrenginių (6,9%).

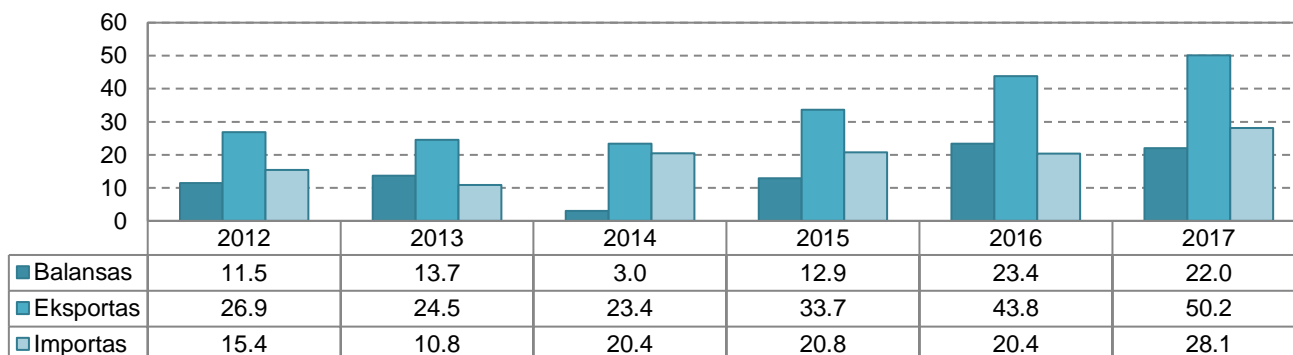
2017 m. Lietuva iš Izraelio importavo paslaugų už 7,8 mln. eurų, tai buvo 17,2% daugiau nei prieš metus. 2017 m. beveik trečdalis visų paslaugų importo sudarė kelionės, kiek daugiau nei ketvirtadalį – kitos verslo paslaugos, o apie 17,5% - vyriausybės paslaugos. 2017 m. paslaugų importo vertės augimui didžiausią įtaką darė vyriausybės ir kelionių paslaugų importo vertės didėjimas, tačiau tikslaus pokyčio neįmanoma nustatyti dėl paslaugų statistikos konfidencialumo naujų standartų, kuriuos taiko Lietuvos Bankas.

2017 m. Lietuva buvo 57 didžiausia Izraelio importo partnerė.

I. PREKYBOS BALANSAS

Nuo įstojimo į ES iki krizės 2009 m. Lietuvos prekybos prekėmis su Izraeliu balansas dažniausiai būdavo neigiamas, o prekių apyvarta nesiekdavo ir 20 mln. eurų, tačiau nuo 2010 m. Lietuva turi teigiamą prekybos balansą su Izraeliu. Per 2017 m. teigiamas prekybos balansas sumažėjo 6,0%. Tai labiausiai nulėmė sparčiau už eksportą augusi importo vertė (palyginimui, 2017 m. importas augo 37,8% arba 7,7 mln. eurų, o eksportas – 14,4% arba 6,3 mln. eurų). Lietuvos prekybos paslaugomis su Izraeliu balansas taip pat teigiamas – 2017 m. jis sudarė 8,0 mln. eurų ir buvo 40,2% didesnis nei prieš metus.

2 pav. Lietuvos ir Izraelio užsienio prekyba 2012-2017 m., mln. eurų.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas.

II. LIETUVIŠKOS KILMĖS PREKIŲ EKSPORTAS

Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Izraelį vertė 2017 m. sudarė 42,3 mln. eurų arba 21,2% daugiau nei prieš metus. Didžiausią lietuviškų prekių eksporto dalį (18,4%) sudarė lietuviški farmacijos produktai. Iš kitų prekių grupių sparčiai augo javų, įvairių maisto produktų ir malybos produkcijos eksporto vertė. Didžiausią lietuviško eksporto dalį 2017 m. sudarė farmacijos produktai (18,4%), baldai, patalynės reikmenys, čiužiniai (13,8%) ir javai (12,9%). Bendroje prekių eksporto struktūroje lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į Izraelį sudarė apie 84,4%, o reeksportas – 15,6%. 2017 m. Izraelis buvo 38-a didžiausia eksporto rinka Lietuvos gamintojams.

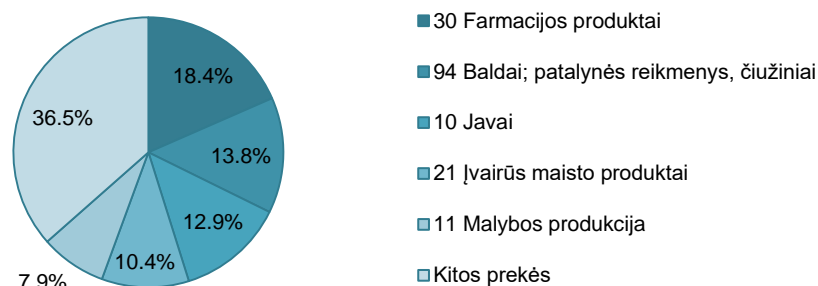
Kaip jau minėta 2017 m. didžiausią lietuviškos kilmės prekių eksporto dalį (18,4%) į Izraelį sudarė farmacijos produktai, kurių eksporto vertė per metus sumažėjo 14,9% iki 7,8 mln. eurų. 2017 m. visą šios prekių grupės eksporto vertę į Izraelį sudarė imuniniai serumai, kitos kraujo frakcijos ir imunologijos produktai.

Antroje vietoje 2017 m. buvo lietuviškų baldų, patalynės reikmenų, čiužinių eksportas, sudaręs 13,8% visos lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės arba 5,9 mln. eurų. Per metus šių prekių eksporto vertė išaugo 10,5% arba 0,6 mln. eurų. Šioje prekių grupės didžiausią dalį, beveik 96% sudarė baldai, o apie 3,5% šviestuvai ir apšvietimo įranga.

Trečioje vietoje buvo javų eksportas, kuris sudarė 12,9% viso lietuviškos kilmės prekių eksporto į Izraelį arba 5,4 mln. eurų. 2016 m. javų į Izraelį nebuvo eksportuota. 2017 m. visą šios prekių grupės eksporto vertę į Izraelį sudarė kviečiai ir meslinas (kviečių bei rugių mišinys).

Ketvirtoje vietoje buvo įvairių maisto produktų eksportas, kuris sudarė 10,4% lietuviškos kilmės prekių eksporto į Izraelį arba 4,4 mln. eurų. Per metus šių gaminių eksporto vertė išaugo daugiau negu dvigubai arba 1,6 mln. eurų. 2017 m. beveik visą šios prekių grupės eksporto vertę į Izraelį sudarė cukraus sirupai (75,0%) ir grietininiai ir kiti valgomieji ledai (18,7%).

3 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Izraelį struktūra 2017 m. %.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas.

2 lentelė. Lietuviškos kilmės prekių eksportas į Izraelį pagal prekių rūšį, mln. eurų.

Prekių rūšis (pagal KN)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017 metinis augimas, %
Viso:	26.3	22.9	21.1	29.3	34.9	42.3	21.2%
30 Farmacijos produktai	0.0	1.5	5.1	6.7	9.2	7.8	-14.9%
94 Baldai; patalynės reikmenys, čiužiniai	3.1	2.4	2.9	3.2	5.3	5.9	10.5%
10 Javai	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.4	-
21 Įvairūs maisto produktai	1.5	1.5	1.8	2.2	2.8	4.4	56.2%

11 Malybos produkcija	0.3	0.1	0.2	0.1	2.0	3.3	64.8%
90 Optikos, fotografijos, matavimo, medicinos prietaisai	0.8	0.9	0.8	1.2	1.8	2.5	36.9%
44 Mediena ir medienos dirbiniai; medžio anglys	0.7	0.5	0.6	2.0	1.8	2.2	20.4%
04 Pienas ir pieno produktai	1.7	0.9	1.8	2.3	2.2	1.4	-36.6%
19 Gaminiai iš javų, miltų, krakmolo arba pieno	0.3	0.2	0.6	0.7	0.7	1.4	102.6%
27 Mineralinis kuras, alyvos ir jų distiliavimo produktai	0.7	0.7	0.8	0.7	0.8	1.1	25.4%
Kitos prekės	17.1	14.2	6.5	10.2	8.2	6.9	-15.9%

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas.

III. PASLAUGŲ EKSPORTAS

Nors 2017 m. paslaugų eksportas į Izraelį per metus išaugo 27,8%, o augimas stebimas ketvirtus metus iš eilės, tačiau paslaugų eksporto vertė sudarė tik 15,8 mln. eurų. 2017 m. fiksuotas spartus telekomunikacijų, kompiuterių bei informacinių paslaugų eksporto vertės didėjimas nuo 4,4 mln. eurų – 2016 m. iki 7,5 mln. eurų – 2017 m. Kelionių paslaugų eksportas taip pat išaugo 8,2% per metus iki 5,4 mln. eurų. Šios dvi paslaugų eksporto grupės sudarė net 81,7% viso paslaugų eksporto į Izraelį 2017 m.

3 lentelė. Paslaugų eksportas į Izraelį pagal paslaugų rūšį, mln. eurų.

Kategorija	2016	2017	2017 metinis pokytis, %
Iš viso:	12.4	15.8	27.8%
Telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinės paslaugos	4.4	7.5	69.3%
Kelionės	5.0	5.4	8.2%
Kitos paslaugų rūšys	0.6	1.6	194.5%
Kitos verslo paslaugos	0.7	0.7	-11.0%
Transporto paslaugos	0.4	0.4	5.4%
Apdirbamosios gamybos paslaugos	1.3	0.2	-82.8%

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

IV. EKSPORTO GALIMYBĖS

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM)¹ nustatytos 429 prekių grupės (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčios geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Izraelio rinką. Daugiausia potencialių galimybių eksportui EGVM modelis identifikavo maisto produktų, drabužių, chemikalų ir chemijos produktų gamybai.

4 lentelė. Perspektyviausios prekių grupės lietuviškos kilmės eksportui į Izraelį.

Pramonės šaka (pagal EVRK 2 red.)	Potencialios eksporto galimybės į Izraelį
Maisto produktų gamyba	73
Drabužių siuvimas (gamyba)	49
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	43
Niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	42
Tekstilės gaminių gamyba	36
Pagrindinių metalų gamyba	28
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	27
Medienos bei medienos ir gaminių gamyba	15
Metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba	13
Nemetalo mineralinių produktų gamyba	12
Plastikinių gaminių gamyba	11
Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba	11
Gėrimų gamyba	11
Kita gamyba	10
Elektros įrangos gamyba	9
Variklinių transporto priemonių, priekabių ir puspriekabių gamyba	8
Žemės ūkis	8
Odos ir odos dirbinių gamyba	7
Pagrindinių vaistų pramonės gaminių ir farmacinių preparatų gamyba	5
Kitų transporto priemonių ir įrangos gamyba	5
Tabako gaminių gamyba	3
Leidybinė veikla	2
Kūrybinė, meninė ir pramogų organizavimo veikla	1

¹ Eksporto galimybių vertinimo modelis (EGVM) naudojamas perspektyvių eksporto galimybių identifikacijai. Modelis atsižvelgia į atskleistąjį santykinį pranašumą (produktus, kuriuose Lietuva turi santykinį pranašumą eksporto rinkose), nagrinėjamo produkto trumpalaikį ir ilgalaikį importo vertės augimą ir rinkos koncentracijos laipsnį (kuo indeksas mažesnis, tuo lengvesnis produkto įvedimas į rinką). Visas perspektyviausių lietuviškų produktų, eksportui į Izraelį, sąrašas gali būti pateiktas pagal pageidavimą analitikai@verslilietuva.lt.

V. PREKIŲ IMPORTAS

2017 m. importuotos produkcijos vertė padidėjo net 37,8% iki 28,1 mln. eurų, daugiausia dėl įvairių chemijos produktų importo vertės padidėjimo (augo 113,3% iki 14,2 mln. eurų). 2017 m. daugiausiai importavome įvairių chemijos produktų (50,5% visos importo vertės), elektros mašinų ir įrenginių (13,1%) bei katilų (boilerių), mašinų ir mechaninių įrenginių (6,9%).

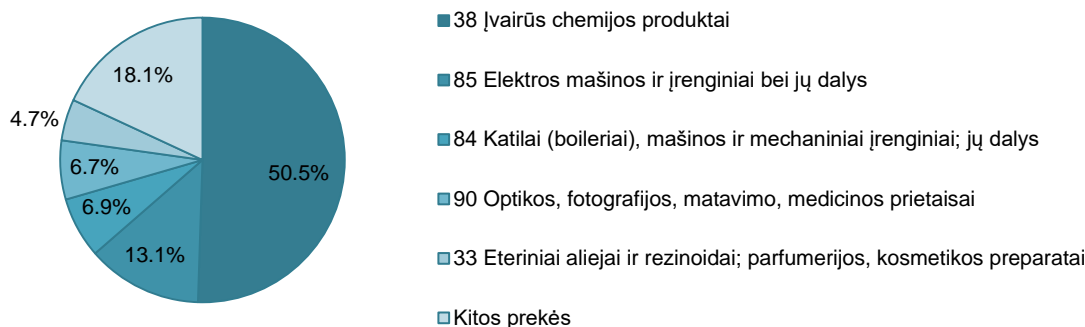
2017 m. pirmoje vietoje pagal importo vertę buvo įvairūs chemijos produktai, kurių importavome už 14,2 mln. eurų (50,5% viso importo vertės). Per metus šių prekių importo vertė padidėjo 113,3%. Praktiškai visą šios prekių grupės importo vertę sudarė pesticidai, fungicidai, herbicidai ir panašios medžiagos.

Antroje vietoje 2017 m. pagal importo vertę buvo elektros mašinų ir įrenginių importas, sudaręs 13,1% viso importo vertės arba 3,7 mln. eurų. Šių prekių importas per 2017 m. išaugo 56,4%. Elektros mašinų ir įrenginių importo vertės didžiąją dalį sudarė televizijos kameros, skaitmeniniai fotoaparatai, radijo ir televizijos signalo perdavimo aparatai, bei elektriniai garso arba vaizdo signalizacijos aparatai ir telefono aparatai.

Trečioje vietoje 2017 m. pagal importo vertę buvo katilai (boileriai), mašinos ir mechaniniai įrenginiai, kurie sudarė 6,1% visos importo vertės arba 1,9 mln. eurų. Per metus šių prekių importo vertė išaugo 49,2%.

Ketvirtoje vietoje buvo optikos, matavimo, medicinos prietaisų importas, kuris 2017 m. sudarė 6,7% visos importo iš Izraelio vertės arba 1,9 mln. eurų. Šių prekių importo vertė per metus sumažėjo 0,6%. Optikos, matavimo ir medicinos prietaisų didžiąją importuotą vertę sudarė automatinio reguliavimo arba valdymo prietaisai (termostatai, monostatai ir kt.) ir ortopedijos įtaisai ir kiti panašūs gaminiai.

4 pav. Prekių importo iš Izraelio struktūra 2017 m., %.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas.

5 lentelė. Prekių importas iš Izraelio pagal prekių rūšį, mln. eurų.

Prekių rūšis (pagal KN)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017 m. augimas, %
Viso:	15.4	10.8	20.4	20.8	20.4	28.1	37.8%
38 Įvairūs chemijos produktai	0.1	1.1	11.5	10.5	6.7	14.2	113.3%
85 Elektros mašinos ir įrenginiai bei jų dalys	1.5	1.4	1.7	1.5	2.4	3.7	56.4%
84 Katilai (boileriai), mašinos ir mechaniniai įrenginiai; jų dalys	1.2	1.2	0.9	0.9	1.3	1.9	49.2%
90 Optikos, fotografijos, matavimo, medicinos prietaisai	1.4	1.0	1.4	1.7	1.9	1.9	-0.6%
33 Eteriniai aliejai; parfumerijos, kosmetikos preparatai	0.5	0.6	0.8	1.1	1.3	1.3	2.1%
13 Šelakas; lipai, dervos ir kiti augalų syvai bei ekstraktai	0.0	0.0	0.0	0.9	0.8	0.7	-5.3%
32 Rauginimo arba dažymo ekstraktai; taninai ir jų dariniai	0.0	0.0	0.0	0.2	0.5	0.6	40.1%
39 Plastikai ir jų dirbiniai	0.9	0.5	0.3	0.8	1.2	0.5	-55.4%
31 Trašos	1.4	0.6	0.5	0.3	0.5	0.5	-7.3%
71 Perlai, brangakmeniai, taurieji metalai	0.3	0.1	0.1	0.1	0.4	0.5	21.9%
30 Farmacijos produktai	1.3	1.6	0.8	0.7	0.7	0.3	-54.0%
Kitos prekės	6.7	2.8	2.4	2.3	2.8	1.9	-33.1%

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas.

VI. PASLAUGŲ IMPORTAS

2017 m. Lietuva iš Izraelio importavo paslaugų už 7,8 mln. eurų, tai buvo 17,2% daugiau nei prieš metus. 2017 m. beveik trečdalis visų paslaugų importo sudarė kelionės, kiek daugiau nei ketvirtadalį – kitos verslo paslaugos, o apie 17,5% - vyriausybės paslaugos. 2017 m. paslaugų importo vertės augimui didžiąją įtaką darė vyriausybės ir kelionių paslaugų importo vertės didėjimas, tačiau tikslaus pokyčio neįmanoma nustatyti dėl paslaugų statistikos konfidencialumo naujų standartų, kuriuos taiko Lietuvos Bankas.

6 lentelė. Paslaugų importas iš Izraelio pagal paslaugų rūšį, mln. eurų.

Kategorija	2016	2017	2017 metinis pokytis, %
------------	------	------	-------------------------

Iš viso:	6.7	7.8	17.2%
Kelionės	2.4	2.6	11.1%
Kitos verslo paslaugos	2.5	2.0	-21.3%
Vyriausybės paslaugos, nenurodytos kitur	1.1	1.4	24.5%
Telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinės paslaugos	•	0.9	-
Kitos paslaugų rūšys	0.5	0.6	21.6%
Transporto paslaugos	0.2	0.3	88.9%

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

VII. IZRAELIO PREKIŲ IMPORTAS

2017 m. Lietuva buvo 57 didžiausia Izraelio importo partnerė.

7 lentelė. Izraelio importas pagal šalis, mlrd. eurų.

Šalis	2013	2014	2015	2016	2017
Viso:	54.2	54.4	55.9	59.5	61.2
Kinija	4.3	4.5	5.2	5.3	8.0
JAV	6.1	6.4	7.3	7.3	7.1
Niekur kitur nepriskirtos šalys	10.8	9.2	6.0	2.8	6.0
Vokietija	3.5	3.5	3.4	3.7	4.4
Belgija	2.9	2.9	3.0	3.5	3.0
Italija	2.0	2.1	2.2	2.4	2.9
Turkija	1.8	2.0	2.2	2.4	2.6
Japonija	0.8	1.0	1.1	2.1	2.1
Rusija	0.7	0.7	0.7	0.8	1.9
Indija	1.6	1.7	1.7	1.6	1.7
Jungtinė Karalystė	1.8	1.8	2.0	3.3	1.7
Nyderlandai	2.0	1.8	2.2	2.4	1.6
Prancūzija	1.2	1.2	1.4	1.5	1.6
Honkongas	1.3	1.6	1.8	1.8	1.3
Kitos šalys	13.4	14.0	15.7	18.4	15.4

Šaltinis: Trademap.

8 lentelė. Izraelio importas pagal prekių rūšį, mlrd. eurų.

Prekių rūšis (pagal KN)	2013	2014	2015	2016	2017
Viso:	54.2	54.4	55.9	59.5	61.2
84 Katilai (boileriai), mašinos ir mechaniniai įrenginiai; jų dalys	4.9	5.1	6.0	7.8	8.4
27 Mineralinis kuras, alyvos ir jų distiliavimo produktai	11.0	9.6	6.7	5.2	6.7
85 Elektros mašinos ir įrenginiai bei jų dalys	5.6	5.7	7.2	7.3	6.5
71 Perlai, brangakmeniai, taurieji metalai	7.0	7.3	6.5	6.8	6.3
87 Antžeminio transporto priemonės, išskyrus geležinkelio ir tramvajaus riedmenis	3.7	4.1	4.3	6.3	5.1
39 Plastikai ir jų dirbiniai	1.8	1.9	2.0	2.1	2.3
90 Optikos, fotografijos, matavimo, medicinos prietaisai	1.5	1.5	1.8	2.0	2.2
30 Farmacijos produktai	1.4	1.4	1.7	1.8	1.9
29 Organiniai chemijos produktai	1.4	1.4	1.5	1.2	1.4
72 Geležis ir plienas (juodieji metalai)	1.1	1.0	1.1	1.0	1.2
73 Dirbiniai iš geležies arba iš plieno (iš juodųjų metalų)	0.7	0.7	0.8	0.9	1.0
94 Baldai; patalynės reikmenys, čiužiniai	0.6	0.6	0.7	0.8	0.9
Kitos prekės	13.5	14.0	15.5	16.2	17.4

Šaltinis: Trademap.